



## CUVÂNT ÎNAINTE

Gândită ca un instrument de lucru accesibil și util, lucrarea ***Drept procesual civil. Partea generală*** se constituie într-o tratare a dispozițiilor Codului de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, intrată în vigoare în anul 2013), cu modificările subsecvente.

Pornind de la sistematizarea cvasididactică a codului și fidelă acesteia, lucrarea propune spre tratare instituțiile de procedură asimilate în mod tradițional *părții generale a dreptului procesual civil*: domeniul de reglementare, principiile fundamentale ale procesului civil, aplicarea legii de procedură civilă, acțiunea civilă, participanții la procesul civil, competența instanțelor judecătorești, actele de procedură și termenele procedurale, judecata (contencioasă) în fața primei instanțe. Problematika este structurată în șase teme de sinteză, intitulate în acord cu subdiviziunile corespunzătoare din cod și însoțite de aplicații și teste de lucru, gândite ca teme de seminar sau ca itemi de (auto)evaluare a asimilării cunoștințelor.

*Ediția a II-a a lucrării* păstrează această structură, informația fiind însă revăzută și actualizată în acord cu evoluția normativă, doctrinară și jurisprudențială din ultimii doi ani.

Tratarea surprinde textul Codului de procedură civilă, substanțial modificat prin Legea nr. 310/2018, ediția prezentă a lucrării reținând, cronologic, și soluții aduse prin: reglementarea oferită instituției ocrotirii persoanei fizice, configurate prin Legea nr. 140/2022, modificările recente ale legilor justiției (cu deosebire, Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară și Legea nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor), unele dispoziții procedurale propuse prin Legea nr. 220/2022 privind valorificarea adaptată a unor măsuri dovedite benefice pentru instituțiile din domeniul justiției instituite pe perioada stării de alertă, precum și completările punctuale aduse prin Legea nr. 192/2022 și foarte recenta Lege nr. 57/2023.

Sunt reținute totodată și avute în vedere amendările de text generate de jurisprudența relevantă a Curții Constituționale a României (în deciziile de admitere a excepției de neconstituționalitate), precum și a celei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție (în hotărârile prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept și în recursurile în interesul legii).

Încercând îmbinarea armonioasă a abordării teoretice cu exerciții necesare de învățare, tratarea alege o manieră sintetică de expunere a informației. Pentru a facilita consultarea și asimilarea noțiunilor, temele de sinteză rețin în notele de subsol doar trimiteri, completări sau comentarii de text, evitând în mod deliberat referințele bibliografice, acestea din urmă fiind sintetizate în file separate, integrate la finalul fiecărei teme. De asemenea, lucrarea optează pentru o marcare prin icon-uri a aspectelor esențiale precum: sediul materiei, punctele tematice, unele note sau observații.

Prin maniera de abordare a problematicii și linia de sistematizare, lucrarea de față se dorește un suport de studiu elaborat spre beneficiul studenților și masteranzilor facultăților de drept, dar nu exclude din aria de adresabilitate profesioniștii consacrați ai domeniului, precum și alți cititori potențial interesați.

Prin întreaga sa arhitectură, lucrarea s-a dorit și speră să fie un îndreptar de lucru la îndemână, atractiv și de folos, pentru că și noi – aidoma doctrinarului de odinioară<sup>1</sup> – „*ne-am străduit să avem o expunere clară, să dăm definițiuni precise, pentru a face materia procedurii civile ușor accesibilă celor care voiesc să se inițieze în această ramură a dreptului*”.

---

1 Gh. D. Dimitrescu, *Tratat elementar de procedură civilă*, vol. I (Principii generale, Organizarea judecătorească), *Prefață*, București, 1944.

## ABREVIERI UZUALE

1. alin. - alineat (ul);
2. art. - articol (ul);
3. NCPC/CPC/ C. proc. civ. - (Noul) Cod de procedură civilă;
4. NCC/C. civ. - (Noul) Cod civil;
5. NCP/C. pen. - (Noul) Cod penal;
6. NCPC/CPC/ C.proc.pen. - (Noul) Cod de procedură penală;
7. CCR - Curtea Constituțională a României;
8. coord. - coordonator;
9. ed. - ediția;
10. Ed. - Editura;
11. ICCJ - Înalta Curte de Casație și Justiție;
12. Idem - același autor;
13. Ibidem - același autor, aceeași lucrare;
14. lit. - litera/literele;
15. LPA - Legea de punere în aplicare;
16. H.G. - Hotărâre de Guvern;
17. HP - hotărâre prealabilă a ICCJ pentru dezlegarea unei chestiuni de drept;
18. M. Of. - Monitorul Oficial al României;
19. nr. - numărul;
20. O.G. - Ordonanță de Guvern;
21. O.U.G. - Ordonanță de Urgență a Guvernului;
22. op. cit. - opera citată;
23. p. - pagina;
24. pp. - paginile;
25. pct. - punct (ul)/puncte (le);
26. RIL - hotărâre a ICCJ pentru soluționarea unui recurs în interesul legii;
27. urm. - următor (ul)/următoare (le);
28. vol. - volum (ul);
29. vs. - versus.



# TEMA I

## DOMENIUL CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL, APLICAREA LEGII DE PROCEDURĂ CIVILĂ



**Sediul materiei – CPC<sup>1</sup> (C. proc. civ.), Titlul preliminar (Domeniul de reglementare al codului de procedură civilă și principiile fundamentale ale procesului civil), art. 1 - 28**

### Planul temei:

- I. *Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă*
- II. *Principiile fundamentale ale procesului civil*
- III. *Aplicarea legii de procedură civilă*

\*\*\*

Titlul Preliminar al Codului de procedură civilă în vigoare astăzi alocă spațiu de tratare unor *instituții - fundament*, care întemeiază și susțin întreaga economie a textului.

---

<sup>1</sup> Referirile la *Codul de procedură civilă* au în vedere textul *Legii nr. 134/2010*, text în vigoare de la data de 15 februarie 2013, republicat în 2015, cu modificări ulterioare.

O modificare de substanță este adusă prin *Legea nr. 310/2018* pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în M. Of. 1074 din 18 decembrie 2018. De proporții mai reduse, o modificare recentă a Codului este și cea propusă prin *Legea nr. 140 din 17 mai 2022* privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative (lege publicată în M. Of. nr. 500 din 20 mai 2022). Se adaugă totodată și dispoziții incidente materiei procedurii civile aduse prin recenta modificare a *legilor justiției*, dintre acestea, cu deosebire, *Legea nr. 304/2022* privind organizarea judiciară și *Legea nr. 303/2022* privind statutul judecătorilor și procurorilor precum și unele dispoziții procedurale propuse prin *Legea nr. 220/2022* privind valorificarea adaptată a unor măsuri dovedite benefice pentru instituțiile din domeniul justiției instituite pe perioada stării de alertă.

Cu fidelitate pentru opțiunea de calificare dată de legiuitor, acestea vizează: Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă<sup>2</sup> (Art. 1-4), Principiile fundamentale ale procesului civil (art. 5-23) și Aplicarea legii de procedură civilă (art. 24-28).

Aparent, debutul în această notă de sistematizare poate părea scolastic, dacă avem în vedere faptul că, legea de procedură pe care avea să o înlocuiască noul cod, debuta, aproape abrupt, cu instituția competenței după materie a judecătoreiei. În realitate, deși poate părea prea didactic și, implicit, tributار unei linii teoretice de abordare, textul codului își relevă dintru început rațiunea sa practică. Iar aceasta derivă din aceea că toate cele trei instituții abordate în titlul preliminar constituie temelia unei structuri normative solide, logic structurate și coerente pentru a fi facil de pus în aplicare.

## I. Domeniul de reglementare al Codului de procedură civilă

### I.1. Preliminarii

a) În limbaj comun, *a proceda*<sup>3</sup> înseamnă a face lucrurile într-o anumite manieră, a lucra într-un anumit mod, a rezolva o problemă sau a atinge un scop, parcurgând, de regulă, niște etape. Prin analogie, în limbaj juridic, *a proceda* presupune o manieră de a rezolva o situație, pronunțând o soluție, după parcurgerea unor etape reglementate de lege.



Altfel spus, *procedura judiciară* este un ansamblu de acte, forme și modalități îndeplinite în cadrul activității desfășurate de o instanță judecătorească sau de o altă autoritate desemnată de lege pentru a face activitate de jurisdicție.

În cea mai rezumată încercare de a defini, se poate spune astfel că *dreptul procesual* este ramura dreptului care se ocupă de *studiul procedurii judiciare*. În sistemul românesc, în mod tradițional, studiul procedurilor judiciare se face în cadrul a două mari ramuri de drept procesual: *drept procesual penal*<sup>4</sup> și *drept procesual civil*.

<sup>2</sup> Evocat în continuare sub abrevierea C. proc. civ.

<sup>3</sup> Etimologic, *a proceda* își are originea în latinescul *procedere*, care înseamnă a avansa, a merge înainte, a acționa progresiv.

<sup>4</sup> Dedicat exclusiv cauzelor ce au ca obiect tragerea la răspundere penală a celor care încalcă